

Kontaktuppgifter:	Datum:	2025-01-31
E-post: malin.skog@pelagic.se	Mottagare:	HaV
Telefon: 0731-508708	Dnr	2024-003251

Remiss om ändrade föreskrifter för havsmiljön

Swedish Pelagic Federation producentorganisation (SPF) företräder det pelagiska fisket efter bl.a. sill, skarpsill, tobis och makrill i Bottenhavet, Bottenviken, Östersjön, Kattegatt, Skagerrak, Nordsjön och Atlanten. Vi har medlemmar med fartyg från under 5 till över 60 meter som fiskar med pelagisk trål, not, krok och garn. Våra medlemmar står varje år för ca 90% av den totala fiskade volymen i Sverige. Vi tackar för möjligheten att komma med synpunkter på remissen.

Havs- och vattenmyndigheten föreslår ändringar i föreskrifterna i bilaga 3 om miljökvalitetsnormer med indikatorer för Nordsjön och Östersjön och önskar nu synpunkter på förslag till föreskrifter, konsekvensutredning samt indikatorer.

Kommentarer

God miljöstatus handlar i många fall om politiskt satta målnivåer, snarare än något som enbart vilar på vetenskaplig grund och vi anser att detta tydligt bör framgå. SPF anser generellt att miljöindikatorerna borde vara jämförbara i olika medlemsländer för en enhetlig bedömning och för att främja principen om "level playing field" när det gäller näringarnas förutsättningar för sitt utövande. Det är en stor nackdel när indikatorer och målnivåer beslutas på nationell nivå och därmed kan skilja mellan olika medlemsstater/grannländer.

SPF anser vidare att målsättningar om och bedömningar av fiskeridödlighet, lekbiomassa och ålders- och storleksfördelning för kommersiellt nyttjade arter blir trubbiga och av låg relevans när de görs på 6-årsbasis inom HaV:s miljöbedömning, då de inte kan följa de naturliga fluktuationerna på nära håll. För de flesta arter med en vetenskaplig rådgivning från ICES görs denna bedömning årligen på uppdaterad vetenskaplig information, och även då blir

det en viss eftersläpning mellan data och rådgivning. Miljöbedömningen tillför alltså ingen eller ytterst lite kunskap för dessa parametrar.

SPF vill också poängtera att påverkan från fiske måste inkludera såväl yrkesfisket som fritidsfiske, då det senare kan ha stor inverkan på fiskbestånden i kustzonen men även längre ut (ett par exempel är sill i område 22-24, torsk och lax).

SPF har nedan i första hand fokuserat på de miljökvalitetsnormer och indikatorer som är närmast kopplade till fisk och fiske.

Miljökvalitetsnormer och indikatorer

Miljökvalitetsnorm C.3.

Begreppet ”bestånd” ändras till ”population”. Även om definitionen enligt 2017/848 gör tydligt att de båda begreppen ska tolkas identiskt är det begreppet bestånd som används inom förvaltningen och av ICES. SPF anser att det finns risk för förvirring kring begreppen om havsmiljöföreskriften använder population och förvaltningen använder bestånd. Vi anser att bestånd är ett bättre och tydligare begrepp.

Indikator C.3.1 Fiskeridödlighet för alla kommersiellt nyttjade populationer

Indikatorn ska jämföra fiskeridödligheten med nivån för MSY i ICES senaste rådgivning. SPF vill i detta sammanhang påpeka att MSY-nivån revideras nästan årligen och att en kvot som är satt i enlighet med (eller väl under) MSY-nivån ett år retrospektivt kan bedömas vara över MSY redan nästa år om MSY-nivån revideras. Detta är ett problem för bedömning av indikatorn.

Vidare måste indikatorn ta hänsyn till att fiskeriförvaltningen i många fall använder sig av MSY-intervall snarare än punktvärden. Det innebär att alla värden inom hela intervallet från Fmsy-lower till Fmsy-upper därför ska inkluderas i det intervall som F jämförs med. Indikatorn kan inte begränsas till att gälla endast för MSY-punktvärdet utan skulle då bli missvisande.

Indikator C.3.4 Åldersfördelning för kommersiellt nyttjade populationer

Indikatorn skulle vara en ny nationell indikator och saknar motsvarighet och mål inom GFP. HaV skriver i konsekvensutredningen att detta kan leda till utmaningar vad gäller att ta fram åtgärder för måluppfyllelse, och SPF konstaterar att detta varken verkar rimligt, möjligt eller resurseffektivt och att indikatorn därför inte är ett bra tillägg.

Åldersfördelningen ingår redan i ICES årliga modellering av beståndet, men data framgår vanligen inte av rådgivningen. Den data som hänvisas till i indikatorbladet är loggboksdata och SLU:s provfisker, men egenprovtagningsprogrammet på fartygen nämns inte som en datakälla.

Loggboksdata ger ingen information alls om ålders- eller storleksfördelningen av den pelagiska fisken, utan endast totala fångster. SLU:s provfisker sker på fasta platser och tidpunkter för jämförbarhet mellan åren, men säger inget om sammansättningen av den fisk som fångas av yrkesfisket. Vidare har den en känd eftersläpning, som skulle göra dess användning för utvärdering av indikatorn problematisk. Information om ålders-/storleksfördelning i den fisk som fiskas fås endast från egenprovtagningen samt observatörsprogrammet ombord på fiskefartygen, men dessa datakällor nämns inte för indikatorn i fråga. Man kan därför ifrågasätta ifall indikatorn verkligen kan följas upp och då med relevant data.

Vidare är det viktigt att ha i åtanke att lagstiftningen ofta påbjuder ett storleksselektivt fiske vilket kan leda till motstående målsättningar mellan t.ex. EU:s fiskeripolitik och den nationella miljömålsuppföljningen. Denna typ av målkonflikter är tyvärr vanliga, men adresseras inte i remissen eller dess konsekvensutredning.

Vidare är det oklart hur den ”optimala” populationsstrukturen modelleras fram. Enligt vilken bedömning är denna optimal? Målvärdet kan inte baseras på orimliga antaganden om ofiskade fiskpopulationer eller t.ex. en situation innan det kraftiga skiftet i Östersjöns näringsväv som kanske aldrig kan upprepas igen.

Indikator C.3.6 Fiskpopulationer med hög biologisk risk

Indikatorn innefattar både Rödlistade arter och arter som enligt ICES ligger under Blim. Detta är två väldigt skilda ting som omfattas av oerhört olika förvaltningsverktyg och de bör inte behandlas i en och samma indikator.

Förutsatt att indikatorn endast ska gälla för kvoterade bifångstarter är den en bra och viktig indikator som bör innefatta både kommersiellt och fritidsfiske. Dock är vi oroliga över att det inte är tydligt uttryckt. Indikatorn kan, under inga omständigheter, gälla för kvoterade arter oavsett om dessa är målarter eller bifångstarter.

Vad gäller kvoterade arter som av ICES bedöms ligga under Blim täcks dessa in av indikatorn C.3.1. om fiskeridödlighet och förvaltas bland annat genom kvoter satta utifrån bästa möjliga vetenskapliga underlag. Vidare vidtas åtgärder inom den gemensamma fiskeripolitiken för dessa arter. De kan därför inte inkluderas alls inom denna indikator.

Indikator C. 4. 1. Storleksstruktur i fisksamhället i utsjövatten

SPF anser att indikatorn inte är korrekt namngiven då den inte undersöker storleksstrukturen i fisksamhället utan huvudsakligen är inriktad på att undersöka förekomst av stor (demersal) fisk. Vad gäller storleksstruktur för fisk generellt är det viktigt att ha i åtanke att lagstiftningen ofta påbjuder ett storleksselektivt fiske genom reglering av t.ex. maskstorlek.

LFI (Large fish index) i pelagialen för Östersjön ska enligt indikatorn mätas som andelen fisk större än 38 cm. Data hämtas från pelagiska trålundersökningar (SLU:s provfisken). Det är extremt viktigt att komma ihåg att ett pelagiskt tråldrag sker med en trål, på ett djup och med en trålhastighet som inte är avsedda att fånga demersal fisk, vilket är vad denna indikator ska mäta. Mängden stor fisk i Östersjön kommer därmed med all sannolikhet kraftigt underskattas med denna metod.

Miljökvalitetsnorm D.2.

Under denna miljökvalitetsnorm kan man läsa följande: ”Den av mänsklig verksamhet opåverkade havsbottenarealen ska ha en omfattning och utbredning som inte äventyrar konnektiviteten mellan livsmiljötypernas strukturer och deras funktion.” SPF vill påpeka att det inte finns några livsmiljöer varken på land eller i vatten som är helt opåverkade av människan. Vidare anser vi att begreppet konnektiviteten kan ifrågasättas i den marina miljön där majoriteten av alla organismer har ett pelagiskt ägg- och/eller larvstadium. Om begreppet är relevant, är det så för alla arter och alla typer av habitat? Många marina organismer är fastsittande i sitt vuxenstadium i naturligt isolerade livsmiljöer och inte beroende av att kunna förflytta sig mellan olika habitat, vad är då definitionen av (och vikten av) konnektivitet mellan dessa habitat?

Indikator D.4.1. Fysisk störning på havsbotten från bottentrålning

SPF anser att indikatorn borde behandla alla former av fysisk störning, inklusive kabeldragningar, etablering av vindkraftparker mm. och inte specifikt bottentrålning. Vi ifrågasätter målen men hänvisar i övrigt frågan till det demersala fisket.

Indikator D.4.2. Fysisk förlust av sandbankar och biogena rev

SPF anser att detta är en synnerligen viktig indikator. Sandbankar i utsjön är viktiga för bland annat sillens/strömningens lek, men hotas av exploatering genom t.ex. vindkraftparker och sandutvinning.

Miljökvalitetsnorm E.2, E3, E4 och E5

SPF välkomnar miljökvalitetsnormerna kopplade till skadligt impulsivt och kontinuerligt undervattensljud/buller som kan påverka marina djur och den marina miljön negativt. Vi välkomnar även de nya indikatorerna inom detta område, men ser med oro på att norm E.2 saknar indikator/er för uppföljning. SPF är synnerligen oroade för att framförallt kontinuerligt undervattensljud från en planerad utökning av havsbaserad vindkraft kan få allvarliga negativa konsekvenser för fisk som är känsliga för ljud. I indikator E.4.1. Tillförsel av kontinuerlig ljudenergi anser vi att det bör läggas till att en vindkraftpark kontinuerligt tillför undervattensljud på en viss plats under mycket lång tid och i hela vattenpelaren (medan fartygsljud kan antas avta med djupet).

Konsekvensbeskrivning

Miljö kvalitetsnorm C.3.

HaVs uppskattning av kostnaden för att uppgradera redskap till mer selektiva sådana ligger i spannet 50-100 tkr per fartyg, vilket är alldeles för lågt räknat när det gäller t.ex. att ersätta ens en enskild pelagisk trål, än mindre fartygets hela uppsättning av trålar om detta mot förmodan skulle bli aktuellt.

Kostnaderna är alltså kraftigt undervärderade. Vidare skriver man att kostnaden för en omställning av redskap kan uppgå till 5–10% av den årliga intäkten, och SPF vill här poängtera att inte alla fiskeföretag har tillräckliga marginaler för att klara av en sådan minskning av intäkterna.

Vidare utgår man i konsekvensbeskrivningen från att införandet av denna indikator kommer leda till fångst av större fiskar. Vi ser tvärtom att den kan leda till regleringar som innebär att större individer ska lämnas kvar i havet för att föröka sig, så detta anser vi är en felaktig slutsats att bygga ett resonemang på i konsekvensutredningen.

Slutligen skriver man i konsekvensutredningen att en ändrad åldersfördelning kommer bidra till att ekosystemet blir mer hälsosamt och därmed bättre kan hålla kvar sediment, minska spridningen av föroreningar och ge renare vatten, samt ge bättre möjligheter för rekreation och turism med ökade intäkter. SPF anser att dessa effekter är så långsökta att de känns som ren spekulat

Om ni har några frågor kopplat till vårt yttrande eller gällande det pelagiska fisket i övrigt, kontakta oss gärna!

Vänliga hälsningar,

Malin Skog

Swedish Pelagic Federation PO